

mis dei et dñs saluauit eū a rubeine / 2 ruy
na sodomie 2 gomorre / et ego p̄bo tibi p̄ lor
q̄ nō fuit circūcis̄. et p̄t̄ circūcis̄ cordis

lor

saluauit d̄s lor ab igne sodomie 2 gomorre / 2
nō erat circūcis̄ / 2 d̄ circūcis̄ione cordis d̄p̄

chidech

d̄ tu es sacerdos i eternū sc̄dm̄ ordiem iel
chidech et ydchisedech nō erat circūcis̄. et
nō dixit tu es sacerdos sc̄dm̄ ordiem aaron q̄
erat circūcis̄ / Et p̄t̄ circūcis̄ione cordis sal

noe

uauit d̄s noe in diluuis cui d̄p̄ d̄s te uide
iustū i toto mūdo 2 nō erat circūcis̄ / 2 nō d̄p̄
des te uido. iustū 2 circūcis̄um / p̄t̄ circūcis̄io

abel

nē cordis recepit d̄s sacrificiū abel 2 nō erat
circūcis̄ / Et p̄t̄ circūcis̄ione cordis d̄p̄ d̄s

iacob

iacob i uentre mat̄s diligo iacob 2 aborreos esau
Et p̄t̄ circūcis̄ione cordis d̄p̄ d̄s ieremie in

uentre

uentre mat̄s. ante q̄ exires d̄ uulua sanctifi
cauitē / nō ne uides q̄ sanctificat̄ fuit i uer̄

uentre 2 nō erat circūcis̄ / pot̄ modo uidere q̄ d̄
isti salui fuerūt / 2 nō p̄t̄ circūcis̄ione. sic. ḡ. uidet̄
q̄ nō p̄dest tibi circūcis̄io nec alijs. ḡ. n̄ta circūcis̄io

reus

cū n̄ta p̄ficiat̄. / Narratur d̄s p̄p̄ssim̄ i uentre
reus d̄p̄s tu es b̄ndict̄ 2 nō circūcis̄. Et p̄m

ham

p̄bo tibi q̄ melchisedech erat sacerdos dei cui abra
ham dedit decimas 2 nō erat circūcis̄. / 2 ead̄ d̄p̄ d̄s

balam

balam p̄p̄he q̄ benedixit filios isrl̄ 2 circūcis̄ nō erat
et hoc copulatur moyses i libro suo que legunt iudei 2

israhel

habent. ḡ. si circūcis̄io ē aliqd̄ cur legunt p̄p̄he bala
q̄ nō fuit circūcis̄. / 2 d̄p̄ ezechiel p̄p̄he circūcis̄io cordis

israhel

it̄at donū m̄a / 2 nō circūcis̄io carnis. / Et si aliqd̄ fuit
hoc nob̄ induxit q̄ circūcis̄io se p̄p̄g. 2 mutauit

sabatū p̄ die d̄nica / talis redat̄ responsio / q̄ q̄d̄ p̄p̄he
cari fuit d̄ p̄p̄o / fuit ut̄ p̄p̄er̄ cū ip̄e ueniret / 2 fu

rum ḡplem̄en / 2 nō p̄ncipij / 2 adimpleuit legē / expleuit̄
ut̄ adimplet̄ d̄ca p̄p̄he / 2 cessauit lex iudeoꝝ / nā

q̄d̄ q̄d̄ p̄p̄he p̄cep̄at iudeis / p̄p̄heati fuit ḡn̄bus

materia de Polémica hebraico cristiana

1760-1770

1770-1780

quia si aliter faceret statim iudici obiceret ei quod contra legem
ipse faceret. et ipse explevit legem ueritatem et dedit prin-
cipium noue. / Et si dixit aliquis quod deus precepit abrahe
ut se crucideret in erare. centum unguis annorum. talis re-
dat responsio ut causa. quod deus factor omnium re-
nouit preterita presentia et futura et sciebat quod a semine
huius abrahe nasceretur qui pugnaret cum gentilibus et
moreretur et non nosceretur eos mortuos in hoc signo
quod quisque eorum crucideretur et propter hoc data fuit eis hec
crucifixio et non ob aliam causam. / et ioseph filius nunc cum fuit
cum filiis israel in deserto per .xl. annos et dedit deus ope-
rens manum. nam pro labore manibus suis et non
poterant adquirere uictum nisi cum magno labore. et
postea quando gentes uoluerunt pugnare cum ioseph
et filiis israel in campo ad .v. dicit scriptura quod domino preterito
ioseph accipe omnes iuuenes. .xxx. annorum qui aperti sunt
ad pugnam et accepit eos et noluit intrare bellum
quosque fuerunt omnes crucifixi ad hoc quod demonstrarentur

de prof. dicit
quod crucideretur
ante .xl. annos

Joseph filio nunc
erat crucifixus in
deserto .xl. annos
luc. 24. 46.

in alios et isti fuerunt crucifixi cum ludibus et propter hoc
dignouit suos mortuos sicut alios. et scias quod hec
crucifixio facta fuit ad uerum et non ad aliud. et manifestum
festum est crucifixione ista esse probabile et non improbandum
Et Tobias autem ubique inueniebat mortuos uides
ipso crucifixos sepelliebat eos et uenabatur et alios di-
murebat. ut scias quod propter hoc fuit data crucifixio
quod iudei erant hinc et reges et pontifices et pugna-
bant cum gentilibus erant hoc signo notati et hec est bri-
litas crucifixionis iudeorum. et modo hauritis hinc que
diximus ipse et eorum gens dispersi per .iii. partes
mundi non indigent crucifixione quia non pugnant. sci-
tis quod hoc mandatum crucifixionis fuit inuictum per casum
et moyses deleuit. quia .xl. annos perges in deserto cum
filiis israel noluit ut crucideretur aliquis eorum. et quare
non indigebat hoc signo quia cum illis pugnabat.
scias quod lex moysi fuit data per causam et cessauit per causam
iniqua sunt inuicta septem et reddet precepta istorum quodam
erat clara ad aliud quedam autem nichilum quodam obscura erant

Probia ipse
Abraham crucifixus

moyses deleuit
crucifixionem
annos .xl.

legis moysi
fuit data
causa
iniqua

sic q nemo intelligebat ea qdam cessabat exactoris
causa. istoz pcepta sabati erat vnu

q d fregit
sabbatum

Et pbare volo t q vna ratione q d fregit saba
tu qz i die dnica fecit celu z terram z ita successiue
fecit omnia. i die venis fecit hoiem et tu scis
qz i die sabati. reqeuit. g. vexabat labor deu qd
ad eu no ptinet. qz uerbo dni celi firmati su
er si pseueras. ego pbo t q magis laborauit
i die sabati qz gsectauit omnia que fecerat. g. fce
git sabbatu. tunc pbo t sabbatum no ee suadu nisi
causa. bene scis qz iosue filio nun qz quando uer
terico cu filijs isrl' obsedit ierico. z dixit eis deg
tircuda ciuitate cu sacerdotibz z leuitis z i septio
capies z ita firm e z ceciderunt muri z ceperunt
ciuitate. g. iosue cu filijs isrl' fregit sabbatu z

siue pmo obs
terico

in q m dno
pccat i sabbato

in libro
iumpsa

tu qz obsuas. et pbo tibi p elia qui fugies pp
d aqua regis isrl'
in more acubitu dormiuit i qda loco sub quadam
z uenit angelus z exortauit ipm z inuenit

vas plenu aqua z pane z dixit ei angelus comede
pane z bibe d aqua z pde pais z aque pges p die
pl. ad ayonte di orep. cur ppreuit i sabato. adhuc
pbo t p hoc q inuenimus i libro machabeoz q
quando uenerunt gentiles z obsederunt iudeos i die
sabbati qui suares sabbatum fuerunt capti ab inimicis
postea inimici nolentes debellare i die sabati ipos fu
erunt demicti a iudeis qz dng p angelu denunciau
iudeis ut defenderet i die sabati dices i pte belli
coso no fueris sabbatum. g. fregit sabbatum. z si filius
tuus ceciderit i puteo i die sabati extrahes ipm an no
si no uider q meritis qz ees homicida si extraxeris
frangis sabbatu. g. debes intelligere qz sabbatum no fu
it datu nisi causa z uenire ea cessauit ea. Lex fuit
data moysi moyses dedit filijs isrl' z docuit eis al
phaberu. sicut magister docet discipulos. z tunc no
dimittebat ludere z adorare ydoli qz no gnoscebat
suum creatore. postea iosue filio nun docuit eos i

siue pmo obs
terico

siue pmo obs
terico

formate uocabula / poster. dō. docuit eos iudicia 2 q̄ue
iudices q̄r dicit m̄ra sua. / poster. moyses 2 p̄phete
p̄phetauerūt aduēru x̄pi / 2 dixerūt i aduēru
x̄pi / 2 lege eē ḡpleta / 2 eēt p̄fecta / iura / o iudice
i credule tu nō uis credere aduēru x̄pi / nec in
aduēru ei⁹ nouā lege eē / uolo t̄ p̄bare p̄ moysen
p̄mū p̄pham / ego sustinabo unū p̄pham d̄ tu⁹ fra
trib⁹ sicut tu / 2 ponā uerbu meū i ip̄o / 2 q̄ nō
audierit ip̄m / eximnabo eū d̄ p̄to / tu debes
credere q̄ ille p̄phā eē x̄p̄s . tu stis enī i credule q̄
moyses aduēru moyses dixit q̄ q̄cūq̄ p̄phā fuerit sustinabo i
uos / 2 ḡradipit uob i eis q̄ ego dixi uob quādo
excepi uos d̄ egypto i n̄ficere ip̄m / q̄ uult uos
excehere a uro creatore 2 uerri ad ydola / bene
ḡcedo q̄ moyses dixit hoc . / ser nō sanē i n̄ligis
ego p̄babo t̄ q̄ i aduēru p̄phē . s̄ . x̄pi debebat eē lex
noua sc̄dm̄ illā que data fuit moysi / hoc t̄ p̄babo

uero nom
q̄ d̄ng
moyses ip̄m
aduēru x̄pi
eximnabo iudice
i credūm

moyses aduēru
i n̄ficere ḡdicē
es t̄e q̄ ip̄e enī
aduēru iudice
i n̄ficere eos
d̄ egypto

181
p̄teremā p̄pham q̄ dixit . Ecce dies uentur̄ dicit
d̄ng . 2 facia p̄ctū nouū cū ḡingio isrl̄ . e iudḡ t̄
nō . sc̄dm̄ illd̄ qd̄ ego dedi p̄ctū ur̄is q̄no liberaui
uos d̄ egypto . ḡ . lege nouā dedi / 2 ego teneo
ip̄am q̄ sum isrl̄ . p̄bo eā t̄ p̄ isaiam p̄pham q̄
sicut dedi lege nouā ita dedi nomina nouā q̄
dixit . Ego clamaui uos 2 nolulistis audire et
fecistis s̄enx̄ matu ḡra me 2 ḡra uoluntate meā
et p̄t̄ hoc dicit d̄ng isrl̄ . Ecce sum eis comedere
2 uos exurietis 2 biber̄ 2 uos s̄ficiet 2 gaudebit
et uos constabimur et i n̄ficiet uos creator et
uariabo suos meos alio nomē / o / ebrece es i
credule 2 nō credis q̄ ego heo istd̄ nomē . nō u
des q̄ sum b̄ndct̄ sup̄ terrā a d̄o celi amē sicut
dixit isaias q̄ e b̄ndct̄ sup̄ terrā e b̄ndct̄ a
deo celi . ayodo dico t̄ q̄ tu nō heb̄ istud̄ nomē nouū
nec ista lege . ille q̄ h̄t̄ e i gaudio . ḡ . ego sū qui

isrl̄
q̄ d̄ct̄ m̄
nec nomē

isrl̄
q̄ b̄ndct̄
sup̄ terrā
e b̄ndct̄ a
deo celi

eri fui uocatus ab uice odia perrog. cecede ut ne
 ga / si hoc dixit ppheta die si e noua lex ut debr
 ee . si dicit qd e . g . ego sum isrl . ipaz q teneo
 si dicit qd no e . g . ueniet / qd tu tenes / nullo
 valoris e qd auferet / Et dico t q sicut pmissit
 nomia noua ppho isrl ita pmissit alia ydiomata
 pbo t p ysaiaam qham q dixit d non exibat lex
 et verbu dny d ihrlm / Tu bene scis q lex da
 ra fuit moysi i monte sinay / et hec lex bene po
 mille dnos exiit d ihrlm / et fuit data isrl . g .
 alia e / i ista debemus tenere . / et ego pbo t p ysaiaz
 q pmissit isrli lege noua ita pmissit gentibus lege
 q dixit / ecce fugi meo que recepi / et posui spm me
 um i ipso ut dicer ueritate gentibus / et no erat
 stupefactio donec ponat iusticia ita / et iustule ex
 peant lege eius / dicit dny dny oipores teli / et te carer
 et dicit ego te saluau / et dedi te gentibus p estamero

delect noui

Non exibat lex
et uerbu dny d ihrlm

non fuit data
lex moysi

q pmissit dny
rebus lege noua

q pph
q ppheta alia
noua ppheta
fuerit illi

seru uenire
q no auferet
nec dicit
re d dicit
d nec fuer
dore q fuit
iusticia / dicit
iusticia

q tu ppheta oculos cecorum / et extrahes iustitias
 de carcere / et extrahisti eos q erant i tenebris / ego su
 dny dny et meu nome / et mea glia / no dabo alijs
 nec dabo iudis q me lauder . qd qd ego dixi uob
 ia apertur / et ego ppheta uob / aha noua / et faci
 am uos pphete illi / anteq fuerit . / Ecce qd dicit
 ysaiaz omes sicientes uenite ad aquas / et uer
 ana uera / et ponat estametu meu / semper tuu / inter
 me / et uos . misericordias d d fideis . / Ego posui
 ipm duce hac pphete gentibus / et adorabit eu
 omes q ipm igitur / et uerret ad ipm omes q ipz
 no gesserat pph deum tuu / stm isrl / q gloriu fuit
 dixit ieremias ecce dies uenit / dicit dny / et
 sustinabo meu uerbu bonu / domui isrl / et domui
 iude / illi / et illo tpe / germine d d erit / germine iusticie
 et iudicabit terram i iusticia / et illa die saluabit iud
 et ihrlm / et habitabit / qd dicit dny / hoc e nome qd nomia dny
 dny iusticie / hoc e qd dicit dny / hoc e qd dicit dny
 no auferet iur a domo d d nec auferet a trono

q pph
q ppheta alia
noua ppheta
fuerit illi

hoc e nome qd nomia dny
dny iusticie
hoc e qd dicit dny

ego mita pistatores mitros h' dicit d'ns 2 p'scabit
uos / 2 post hec / mita os mitros venatores 2 uena
bit' uos d' omi aote 2 cert' / 2 d' mitris bonis que p
misit d'g bonis filiis isrl. no omnia. s' pauca
hec sp'ssim' qz longu' eet totu' enarrare / 2 d' hoc
paruo q' notauit uolum'g feueru' enucleare. / 2
o / ebrei misime q' credis q' messias q' e' x'p'g ue
ner' 2 tu speras q' ipe congregabit te d' q' tuor par
tib' mundi / 2 ducet te eq'itante sup' eq' 2 mulos
et sup' colla philistinor' i iherlm 2 tu credis q' ibi
eris i peruu' 2 no morieris. Et ego p'bo t' q' no
sane intelligis / qz una iherlm e' i rea' / 2 alia i celo / 2
celesti p'misit d'g bonis isrl. / 2 p'bo t' p' p'ph'am q' dixit
no erit inde lux solis i die / o / tu iherlm. neq' lux
lune i nocte. sed d'g erit lux tibi sep'. vnde an' q'
modo no intelligis sane. nam due s'nt iherlm. u
na celestis 2 alia terrestis. 2 p'missio creatoris isrl
fuit d' celesti / 2 p'babimus t' hoc / eo q' omia mundana

dicit p'ph'g

dicit e' iherlm.

una celestis

2 alia terrestis

2

habuit fine. g' iherlm repleta que e' i mundo habet fine
cu' toto mundo. g' p'missio creatoris isrl est iherlm ce
lestis que e' visio pacis. i. paradisius q' e' frui' visio
ne di. et certe p'bau' iam t' q' s'nt due iherlm. s' una
i rea' 2 alia i celo / ita p'babo t' q' duo aduent' x'pi s'nt 2
p'm'g aduent' fuit q' ja uenit / sed erit quo uenit
et iudicare uiuos 2 mortuos. Audi p'bat' d' p'mo
aduentu' d'p' p'ph'a' an'cheras. o tu belleem cuius inde
ex te exier' dux q' regnabit sup' isrl. ut ego firmuer
credo ille dux e' messias q' e' x'p'g q' natus fuit i belleez
restati s'nt. a. c. p'ph' am' 2 regnat sup' me q' s'nt i
p'ru' p'bo t' p' ysa'iam q' dixit d' natiuitate x'pi puer
natus e' nob' 2 filius datus e' nob' / natus e' nob' carnaliter / idem
e' nob' spualiter p' d'g filius di q' uenit iam. 2 e' uer'us ier
p'bo t' p' ysa'iam q' dixit. Ecce uirgo concipiet 2 pariet fili
um 2 uocabit' nome' eius hemmanuel / b'ntu' 2 azel come
der ut stat' rep'bare matu' 2 eligere bonu' / o / ebrei misime
tu dicis q' ysa'ias i sua p'ph'a' s' ecce uirgo concipiet no
dixit uirgine' imo dixit b'ntu' 2 ego p'babo t' q' adu'

dicit e' ad
u'nt' x'pi

an'cher
d' p'mo ad
u'nt'

isrl
d' natiuitate
x'pi

isrl
d' natiuitate
x'pi

isrl
d' natiuitate
x'pi

debet recipi p uirgine. qm abraham misit suu suu
et dixit ei uade ad terram gurgumecoz meoz / 2 no du
cas filio meo uxore d camanens / .i. ymo d gurgu
uynens meis / 2 uade ad terram bathuel filij nacor / 2
melcha / 2 dixit abraham suo suo uade ad fonte / 2
multe haelmer ueniet ad ipm fonte / 2 ipa ad ma
q dicit t uen / 2 dabo t bonu ospiciu / 2 ea que necessa
ria fuerit t / 2 dabo tuis camellis / 2 tuis bstris aqua
et ipa e sponsa filij mei / 2 ipa e adma / 2 bacula .i.
uirgo / 2 dico t q si tu nolueris recipere haelma p uir
gine i ysaiam nolo recipere rebecca p uirgine qua uo
cauit abraham haelma mredo suu suu p ipa
.g. corrupta erat / 2 merrix . 2 / o tu ebrece anfrime tu

pbat q he
manuel e
pater no filio
achas

dicit q hemanuel no e pater ymo filio achas .o/
missime q modo posset ee filio achas qm pba di
cit q mel / 2 butiru comeder / 2 i fine huius raris
dixit pba / o tu hemanuel ad te gggabur omes
gentes / 2 obtinebis / o tu myfrime qm dicit q fuit

185
filio achas qm filio achas nuq fuitur aliqs ge
ntis .g. no e ille qm no inuenio aliquie ad que ue
niet omes gentes nisi ad xpm / 2 hoc pofuit
pba q hemanuel comeder butiru / 2 ael no come
dit filio achas ymo pater / 2 ad ipm pntebat come
dere / 2 no ad aliu qm ael e valde dulce / 2 butiru
ualde molle / ita fuerit uba sua ualde dulcia / 2 sua
pcepta ualde suauia / o ebrece anfrime ego opofui
t d duobz aduerbz xpi . 2 d naturate sua . 2 uolo pba
re i pmo aduerbu xpi q d pto istitico debebat fieri
due partes / 2 d illis duobz partibz alia eet credula
alia incredula / Audi d parte incredula p ysaiam q lo
quitur i psona dnti / Audire celi / 2 auribus pcepta qm
dnt loquitur e filios enutritu / 2 exaltatu . ipi autem
preuerunt me / gguir bos possessore / 2 a sing p sepe dnt
sui . ista autem me no gguir / 2 pto mag me no intellex
ve gen peccati pto graui i impietate sui negy filijs
celerans . Reliquerunt deu blasphemauerunt sm ist
2 etc

pto isto no auere facie nam ad ipos sic pceder d
more ad more 2 pycia eos i ira regu roag mundi
vnde credo q tu es i ha ira 2 no nisi p xpo transf
acti sut . 4 . ac hinc dnt / hoc durabit usq ad
fine mundi . et ego pbo t p ezechiele ppham q dnt
de sinagoga / 2 d suo pto prauo / 2 d ueri exercite
egiptiaca . Audi q dicit d / o tu isrl tua radix 2 tua
genas e d tua canaa / 2 par tua amorreg 2 mar
tua rechea 2 dicit dno ego inueni te sanguine
tam 2 inueni te 2 indui te 2 posui i manibz tu
is anulos 2 i auribz tuis ornamenta . 2 postea
fui ualde pteca 2 induisti mamillas paruis
pectoribz 2 incepisti merari 2 gaudere / sta
tim fornicari / 2 fornicata es cu uicinis tuis
i terra egypti / 2 i terra assur 2 i omibz terris 2 for
nicata es sicut mulier meretricis 2 tu pessima me
trix fecisti q succubidem aliaz meretricu q alijs

188
meretricibz dar numq p cubitu 2 uiribus 2 of / nos
pbuimus t i hoc ope q i sinagoga fuerit boni 2
li 2 n uolumq pbare passionē xpi p ysaiam q dnt
d passione xpi . et te intelliget sup meo 2 exaltabit
et eleuabit 2 sublimis erit ualde sic obstupuerit
sup cu mtr sic i glōbz erit uero aspecto 2 forma
eig int filios hominuz . uere langores nros ipe tulit
et dolores nros ipe portauit 2 nos putauimq eum
quasi leprosum 2 percussim ad 2 humiliati ipe autē uel
naro e ppter iniquitates nras 2 arctus e ppter celera nra 2
lucore eig sanan sumq 2 dno posuit i eo iniquitates omniuz
nrorū oblatō e q ipe uoluit 2 no apuit of suū genato
nē eig qd enarrabit 2 ipe tradidit i morte anima sua
2 cu celerris deputatō e 2 ipe pta mtrōz tulit 2 ptraf
gustoribz rogauit / o ebrei misime qm dicit q pro
jeremia dnt hoc / 2 jeremias nltm patm abstulit nec
fuit suspensus cu duobz latronibz 2 genatōne eig

bene possumo enarrare. s̄ d̄ xpo nō 2 her ubi que dno
ysayas nō fuerūt n̄ d̄ p̄ d̄ d̄ / 2 dno jeremias d̄ pu
ssione xpi facta ē nō sion sicut vna aius ^{que} udat 2
o tu iherim q̄sidera i s̄cia que ueniet ire qz tuū
saluatore capiet 2 p̄ficiet ipm ad midie 2 postea
surgit 2 sedebit sup thronu 2 iudicabit sup iu
mycos suos 2 sumet uictoria ab eis / 2 dicit alibi
jeremias maximo p̄uor p̄reabit t̄dz i om̄ibz
locis iustificet d̄s i ead̄m die / 2 dicit abacuch de
passione d̄i audiū uba tua d̄ne 2 timui / 2 dico i
qz iudeo i duos latrones / 2 dno Amos ^{2o} sup uedi
tione xpi / 2 dicit t̄dz p̄ca que comisit isrl̄ dimittā
quaterū nō dimittā qz uediderūt iustu p̄ regere 2 iustu
iustu paup̄em uediderūt p̄ p̄ca quādam s̄culariū
o ebrei misime tu dicit qz iste iustu ē iosep 2 mēn
eis qz p̄ca iosep fuit p̄mū p̄ca 2 p̄ illo p̄ca fu
istis i captiuitate p̄ quadrages 2 x̄c̄. ānos in
egypto 2 rediit d̄s p̄ca illd̄ 2 extraxit uos

quāt̄ t̄dz p̄ que fuerūt iudi q̄uor uerbo captiuitati

a captiuitate illa p̄ manu moysi 2 dedit ubi manu / 2
p̄ s̄cia p̄ca qd̄ fecistis q̄no adorastis ydola 2 fecistis q̄
lege p̄caer uos i captiuitate p̄. vij. ānos i manu cuius ^{id̄m}
d̄m p̄ncipis q̄ uocat̄ medias̄ t̄dz p̄ca fuit q̄no
p̄feristis p̄ca 2 adorastis ydola uenit nabucadonozr
et cepit iherim 2 derulit uos captiuos 2 fuistis captiu
i babilonia p̄. lxx. ānos / 2 postea extraxit uos ab illa
captiuitate 2 duxit uos i iherim / 2 fuit p̄ca illd̄ di
missum / 2 dicit esdra uenerūt filij isrl̄ d̄ babilou
et fabricauerūt t̄plum 2 fuerūt i t̄ca bonis diebz
sicut fuerūt i t̄p̄e d̄ 2 salomōis. o tu ebrei misime
quāt̄ dicit qz ille iustus fuit iosep 2 p̄ca iosep
fuit p̄mū p̄ca 2 fuit dimissum. et quartū p̄ca
iudeo qz nō ē dimissum qz xpm que uediderūt p̄ca
uri 2 istd̄ p̄ca horret termino / 2 alia p̄ca h̄uerūt i
m̄mū. et tu dicit q̄no aethias q̄ ē xpm uenit carrea
bit uos om̄es d̄ quor partibz m̄di 2 uicinis totū
m̄dum 2 iustificet om̄es gentes cū ip̄o / 2 dicit uos
ad iherim 2 hoc intelligis tu uerue / 2 ego uolo t̄ p̄ca

q tu nō xos intelligere q dicit vsayas claudite libru
quod ueniat discipuli mei. 2 alibi dicit vsayas. erit
ppta mē uos rang libru clausus 2 ostendet illi libru
ppto 2 dicit ppta ualde obdura ē 2 nescimus p ipm
legē 2 indicabit ipm sapientibus 2 sapientes dicent
nescimus exponere literas istas. o cōte anfrime qm po
tes tu intelligere duos aduersu xpi postq dō clau
si ē pphetiam 2 tu nullo m potes intelligere ipam q
dicit claudite libru quod ueniat discipuli mei 2 disci
puli erāt apostoli q erāt pbrua gen sū sps q me
dicante intellexerūt 2 exposuerūt totā legē. g. ego
sum discipulus creatoris q intelligo legē 2 possum ipm
recte exponere q tu habes ipam clausam 2 ego a
perca q ego ^{dicō} q sicut hoc prauē intelligis ita in
telligis omnia alia q ego pbo ē q d aduersu xpi pmo
nō ē sicut tu dicis q pbo ē alio m eē / q dicit vsayas
uos filij isrl colligat uos unū 2 unū d unā uilla
et duos d uno gene 2 dicit ezechiel colligat uos ex

ris et leas 2 spargua sup uos aqua munda 2 mund
facio uos a sordibus carnis 2 uiris purgabit 2 uiris
idolis 2 auferat a uob corda lapidea 2 induat uos d cor
dibus huanis 2 postea disterina a uob apostatas et eos
extraham a terra isrl neq ibidem egredient nūq audi
tis qd dicit q qno xpi ueniret totū diuideret mundū
et homines clauderet s nō ē mirū q tu ita intelligas q
uos estis illi quos excecāre dō iussit vsaye ppta ex
cecatione 2 intelligēcie mentis 2 hoc intelligere nō potestis
et dō dicit alibi p vsayam pptam. erit ppta mē uos
sicut libru reclusus 2 ostendet eū ppto 2 eū pto rang
reclusus ignorabit 2 eū ostendet sapientibus eisdem qui
litteras pgrabat. g. cōte anfrime sicut intelligere nō
uales nō ē mirū q cordis oculus 2 intelligēcie excecatus
ser sicut dicis q messias q ē xps nō uenit p bato ē p ppta
egrediem q aduersu xpi hēat lauare isrl aqua munda 2
cordis neqēis eos uideri depuratos idolis. s. sordibus im
pfiencie 2 induere cordibus huanis / 2 si tu dicis q xpi

pbrua
messias
imue
117.

nō uenit tu plenus es sordibus et ydola adoras et quos tal
occupat cecitas et nequicia corpore et nra cōdempnatur
et dico qd dicit p̄ ysaiam p̄pham tene librum oculū
mei discipuli resabunt / nō uides ebree misime q̄li
modo oculauit d̄s usq̄ discipulis suis / et ego p̄bo t̄ qd
lex ocula p̄massit usq̄ ad istos discipulos et isti dis
cipuli fuerunt apostoli ihu xpi / et ego sum isrl et disti
pulis istoz discipuloz xpi q̄ sūt apostoli et isti insti
tuerunt me / et me bap̄tismo regenerari

postq̄ fui sacro bap̄tismo regeneratus fui m̄ spte
dor sapientie et intellectus absq̄ alio sordis nequicia ex
cecatis. Etia p̄ ysaiam p̄pham / ecce uero gesserit et
puer natus et cōtia dicit Jeremias ē s̄sion sicut
avis que uolat et / et / tu iherlm cōsidera et facia

derur et resurget in iudicio / et dicit d̄nos
p̄phā q̄li uideret x̄p̄s / et zacharias p̄phā dicit
q̄liet sup̄ asinā uerueg fuerat et tu dicit qd q̄no

Saluator m̄
p̄f̄s et occidit
et resurget in
iudicio iudica
re

dan
28.

191
ueniret p̄ptos m̄ficaret dico t̄ qd q̄no hoc qd sup̄
asinā uerueg / uenit missuery nec alius uolentia
illaturoz / et q̄re misime p̄raue acteng p̄reteristi. Audi
qd dicit daniel malis m̄ficatoz adibe mentē et in
religione. h̄p̄. ebdomade abreuiat sup̄ p̄tm tu
um et sup̄ ciuitate iherlm. et auferet iugras et deluru
et succedet iusticia et ḡlebit p̄phā et iustia et unget
st̄s st̄s. et usq̄ ad h̄p̄. ebdomadas p̄p̄s occidet et
ueniet unq̄ p̄nceps et destruet iherlm et iudm̄ st̄s
excacatō p̄emalis / et dico t̄ qd hoc ḡpleri ē qd dicit daniel.
et h̄p̄. ebdomade ḡpleri sūt et uedidit eos cum. x̄p̄.
uēni uno denario / et fecit. m̄. st̄s et deludauit
capta eoz et impleuit cisternas et uoluit eos radicez
cludare s̄ audiū uocē d̄ celo ut aliquos eoz p̄m̄ter
et postq̄ hoc audiuit rex m̄dauit fieri. m̄. naues
et accepit omes iuuenes residentes et immissit eos ī na
ues illas absq̄ remigro et absq̄ alio uero suste
ramento et dicit rex ego immito eos ī mare raliuo

nomē tuū ī hac domū tu libn̄ exaudias 2 dicit
ezdra d̄s mirabit ī cor̄ gētiliū 2 dicit gētilēs ad
nos p̄ner magis q̄ ad uos h̄c domū fab̄
care. p̄ta bona possum̄ nocere q̄ p̄misit d̄s
gētibz ut gētilibz q̄ idē ē s̄ p̄ ista pauca q̄ p̄tri
ma intelligat. o ebreē asserime tu dicit q̄ d̄s
nūq̄ p̄misit bonū nisi ad isrl̄. gēntis q̄
p̄misit isrl̄ bonū 2 matu. s̄ bonis bonū 2 mal̄
matu. Audi q̄ d̄s dicit p̄ d̄s p̄ph̄am infunde
irā tuā sup̄ gētes que te nō nouerūt / 2 sup̄
regnū q̄ te nō adorauerūt / 2 dicit arch̄as
p̄ph̄a infunde irā meā ī gēte que nō auduit
p̄cepta m̄a. / 2 dicit abdiās erit domū iacob iḡ
ms / 2 domū iosep̄ flama / 2 domū esau palea 2
nō remanebit d̄ domo esau radix 2c. / o ebr̄e
asserime t̄ audisti ut supra q̄ dicit d̄ p̄caus
gētiliū. tu dicit disputado 2 p̄bando p̄ abdiām
p̄ph̄am q̄ erit domū iacob iḡms. 2 domū iosep̄ fla

ma 2 domo esau palea 2 d̄ nō remanebit radix d̄
domo esau. o ebreē asserime p̄caue intelligis nō
sicut dicit d̄s d̄ domo iacob 2 d̄ domo iosep̄ 2 d̄ domo
esau tamē nō fuit locus nisi d̄ malis carum modo
q̄ aliq̄ fuerūt boni

In principio creauit d̄s celū 2 terrā 2 uidit d̄s curā que
fecerat 2 erat ualde bona 2 creauit om̄ia animalia
et reptilia t̄e / 2 aeris uolantia 2 fructū t̄e 2 p̄stes
maris / 2 uidit d̄s q̄ erat bonū / o ebreē asserime nar
rabo t̄ a principio mundi q̄e d̄s p̄cepit carnes come
dere. / 2 dico t̄ q̄ fuerūt duo milia ann̄oz 2 ducēti 2
quadraḡta duo ab adam usq̄ ad noe ī q̄bz nō comederūt
gētes carnes nec biberūt uinū. / Et postq̄ noe
exiit d̄ archa p̄cepit d̄s noe q̄ decollaret carnes quas
cūq̄ uellet 2 comederet / nōne uides o ebreē q̄ d̄s nō
p̄buit carnes nec q̄ nō comederet eas / 2 her̄ fuit
absolutio carniū a noe usq̄ ad abrahā / 2 d̄ abrahā usq̄ ad
moysen / 2 fuerūt septingenti quadraḡta 2 duo ann̄i /

a noe usq; ad abraam & ab abraam usq; ad moyses scripti
et nichil dicit qd pibuit eis moyses mandato dei qd
solutum fuerit noe & abrae israhel & iacob & iosep &
iob pcedentib; . et hoc sine causa no fuit . s. qd pibu
it carnes porcinas & cerbimas & cebras & lepores
et alias carnes mltas quas enarrare nolimus et
pibuit t mtra piscinaria & mtra uolaria & hoc fuit
causa qz gentiles adorabnt idoli haru figuraru ex
hibencia & alia causa fuit ne ppta assimilaret hns a
nimalib; frs suis & omnia ista no pntte perit filii
israhel usq; uenit sapientia di & incarnauit i bca
virgine & dixit sapientia di no ueni soluere lege
sed adimplere & qd qd expleri debeat imunitu erat
et hoc e qd dcm e i euagelio qd no credit s pnt
liget & hoc ubi qd dixit ihu xpus apostolis et
exposuerunt cu gra di & spg sti p totu mundum &
fecerunt gentib; intelligi qd qd moyses dixerat nisi
noe dixerat & allegorice & dabo t rtmouiz ppta p

195
moyses uenientiu qd no pnt treuigi nisi p
manus apostolor; unde dicit iohel ^{in. mo.} ppta
forma uidebitur & iuuenes uisiones exponebunt
et no ne uides q iuuenes q fuerunt apostoli ex
posuerunt ubi ppta que erat occulta & pntte
runt & dixit alibi israhel claude testimonium lege
usq; ad discipulos meos & isti sunt discipuli q fue
runt apostoli qui eu ubi explanauerunt & docuerunt
et nos sumus ppta qsecuti intelligedo eandem &
tu incurristi ira & odium eisdem sententia & tu dispu
tas p uba israhel q dicit q comeditib; carnes porci
nas i uasis suis dicit distedite a me qz ueneno si
estis & dixit israhel q comeditib; carnes porci
nas & carnes pibitas & mures abstinet d. et
dico t ebrei q patres tui comederunt carnes supra
pibitum eisdem fratri & ppta hoc expbaunt eis
israhel hoc ubi . na ipi pdicauerunt ubi dei co
medendo carnes illas cu illis eis pibisset . &

ru ebrece disputas qd hoc ubi ysaiie / d' p'prians
comedentibus carnes porcinas qd absterget a dō / 2
dico t' qd nos carnes comedimus leyster qd sonat
absolute comedere carnes tipidas / 2 sumus istelure
comededo eas 2 nob' p'misit d' p' jeremiam p'p'iam
q' dixit domui isrl' 2 domui iuda facia uob' r'sta
mentu nouu no scdm illd qd dedi pat'ib' uris
cu eos exeraui d' rea egypti / 2 istd testametu est
i alia lege / 2 i lege ista absolutu e comedere car
nes illas / 2 dico t' r'stimoniu sapient' ruy q' uoca
bat' rabi gamanel q' dixit i libro suo i expofi
cione carnu et fuit hoc ante aduentu xpi per
decē annos ubi ebraicis lama m'ra ^{Gemo} ~~lamam~~
h'zir' h'alfsum s'eyahzir lehehol. isracl' qd
sonat quare creator nom'at porcu q' m' p'raur
ca que urit' / b'ndictu sit nome d'ni q' eu. si porcu
fecit comedere filius isrl'. 2 dixit alibi filius isrl'.

196
dixit rabi gamanel. si aliqua mulier p'gnata
huerit d'p'derit carnu porci i maiori p'ncipali
ieiunio det' s' ad plenu comedere / no ne iudes /
ebree q' sapientes ur'i p'ceptur carnes istas
m'rib' p'gnatib' / 2 no s'ut iudicare / neq' q'd'p'na
re / na p'cipur sapientes ur'i. i 2 hoc no fuit
sine causa. / 2 cu eas p'p'uit moyses no fuit s'it
ca simit' / 2 sic dico t' d' elias p'p'ia q' stabat i ualle
h'ni lacuna timore regis achaz ^{resistit} / 2 ebrum aferebat
sibi p'nes / 2 carnes quas comedebat / et no neu
des q' elias comedebat p'ne 2 carnes quas aferebat
coru / 2 erat uenenari / 2 no fuit sine ca / 2 ego opone
tibi ebrece qd d' p'misit isrl'i p' p'p'ias suas aquas / 2
dica t' nich' d'una / in die illa colligent aquas ex fo
re s'luatoris dicit d'ng / 2 ego dico tibi qd iste fons
e b'ba s'mus / sicut dixit ysaias / omes s'ientes ue
nre ad aquas 2of / 2 hec aqua e qua dar creator no
h'ntib' p'cu. i. fide 2 alibi dicit gechiel. asp'gua sup

uos aqua lipidam et mudabimini a sordibus uicis 2 et
 alibi dicit dñs p zacharia ppham. exier aqua a iherlm
 gñes spm uite. 2 tu nō intelligis has aquas et
 exponā eas t̄ scdm discipulos xpi. 2 iste aque sūt
 bap̄tismo 2 penitētia / 2 gressio data omibz cōfiteñtibz le
 gem xpi. 2 quare nō cognoscis has aquas / 2 nō re
 cipis bap̄tismū / maueris ierā dī / 2 maledictōem / 2 tu
 redarguis xpiōs / p̄r sacrificiū qd faciūt p̄ns
 et uini / et p̄bo t̄ q magis sit acceptabile q̄ cū
 unde dicit dñs p dō ppham / iurauit dñs 2 nō pe
 nitēbit eū / tu es sacerdos i cernū scdm ordine est
 chisedech / 2 fecit sacrificiū uesp̄tinū abrahā pa
 nis 2 uini / 2 fuit acceptabile deo / 2 dixit malchias
 cāp. nō ē gñitū in nob. ab ortu solis i occidente ē magñū
 nomē meū glōsum apud omes gēnes q̄ faciūt
 sacrificiū meū. 2 tu dicit derisione 2 p̄pendis
 nos quare facimz sacrificiū p̄ns 2 uini 2 dicitz

Et si hoc narrantur sic q̄ substantia panis 2 uini quia
 i carne 2 sanguine i corpore hominis quādo sumit ab
 homine / nō ne. g. credere debes q̄ dō supra natura hoc
 facere possit ut fecit / 2 eriditū p̄ sacerdotēs fieri sic
 p̄barū libz q̄ scā nare fuit uisā p̄bām ignis q̄ nō nē

194
 ēē corpz xpi / qd tu dicit impossibile ēē q̄ substantia
 carnis 2 sanguinis. x. sic ibi / 2 p̄bo t̄ i lege tua q̄ sibi
 ignis uisā fuit i aque substantia / 2 postea fuit uisā
 i p̄bām ignis. 2 dico t̄ q̄ q̄no filij isrl. deducti fue
 rūt d̄ babilonia i iherlm / uenit nehemias sacerdos
 ad puteū unū / i quo missus cignis 2 ignis / 2
 hic cignis 2 ignis fuerat dochaustu sacerdotū
 Incaqz / 2 inuenit ibi aqua clara / 2 dixit p̄p̄s me
 aqua ē huc / 2 nehemias dixit / hic uideo substantia
 aque / s̄ credo ēē igne / 2 sup̄st̄ aqua / 2 aspsit
 sup̄ ochaustu / 2 accessit fuerūt ligna ochausti
 o / ebrei asserunt sicut uisā fuit substantia aque
 i p̄bām ignis / ita possibile ē gñitū p̄bām panis 2
 uini i p̄bām carnis 2 sanguinis ihu xpi

conhedrim yes libro d̄ ralmur el mas sacro
 q̄ hanc los iudros / 2 faulla d̄ auerimeto d̄
 ihu. p̄. 2 d̄ la muer 2 p̄oqz fue p̄ uisā 2 com
 oñeō uoc d̄ t̄m̄t ḡles d̄ x
 uas / 2 uisā loqz. has nō uis rē q̄ t̄o s̄us t̄. p̄a cōm̄es i r̄ f̄o n̄
 q̄ta uoz
 q̄ d̄ere d̄ere d̄o

benediction q faze los judios las ymas. ij.
 nueyres d pasta q la clama ^{pecaha} pecaah
 2 sdnayuna se a posar d caulla co apio 2 co ha
 rocer q se faze co salssas buenas 2 figas casta
 nyas pan ssas 2 co muiyas fruytas 2 faze
 ende pasta 2 riempira la co vinagre en reme
 braca dt todo das adouas q faza en egipto
 2 mplex el vaso d vino. todos los hobres cada
 uno el suyo 2 enpreca assi la oron 2 enpreca en caldo
 entro a ayamistana pora dize q los diablos no enriete caldo

este ^{es el} pam d afflictio q comero neos parientes
 ha lahama hanija di ahalu auahacama
 en neria d egipto tod d hambrieto vienga 2 coma
 bearaah demystraim chal diegfin yethe veyehul
 tod el q moistoso vienga 2 pasque d anyo aq
 chal man dicevich yethe uey fcah hassara hala
 d anyo duonero enneria d isrl d anyo aq
 lessana habaha bearaah d ierced assara hala
 d anyo duoner enneria d isrl hobres fracos o liberos
 lessana habaha bearaah d isracl bene horim
 q semudo hnuer asst ^{ayudo} lasnuer q todas
 aja nistana halayla aze ayicol haleloc sebecol

lasnueres nos comeros ^{aymo} o leuado lanueyr asst
 haleloc anu hoclin hames o maca haleyla haze 198
 todo el aymo q enredas las nueyres nos comeros ^{por d} duerdueas
 cullo maca sebecol haleloc anu hoclin star veracor
 lanueyr asst ^{amarguas q enredas} lasnuer no nos banayres
 haleyla aze ^{cullo} ayacor sebecol haleloc en anu merbelin
 sino vegada una lanueyr asst dos vegadas
 afillu paham ahar halayla aze sere pehamym
 q todas lasnueres nos comeros qeas seduon qeas recobdadas
 sebecol haleloc anu hoclin ven vosun ven aygubim
 lanueyr asst todos nos recobdadas 2 vicia q todos nos qamos
 haleyla aze cullano mecubim // verfillu cullanu halaymym
 todos nos vellios todos nos sabientes a laler andamero
 cullanu zeqnim cullanu vodelaym es harora miqua
 obrenos por reconar d eximero d egipto tod d reconome
 hallenu laaper bicuyar mistraim vechol hamecaper
 en eximero d egipto ^{ast ves} alibado ^{stierhos}
 bicuyar mistraim ^{zahave} ze messubaah // haudim
 fimos a faron en egipto 2 siconos d senyor
 haynu lepharao bemystraim bayocienu adonay
 neo dios d aq ^{conano fuer} sobrap ^{stendido}
 clohenu missam baya hazacha vuzvodh netuya
 2 d uero no saca a neos ^{stierhos} asblas como anos neos filios
 veillo lo hocl es abofenu biluad q imocanu banenu
 2 filios d mos filios subnigados fuimos a faron en egipto
 v bene banenu a zessuhabadim haynu lepharao bemystraim
 obra d rabi eliger d rabi jossue d rabi aqua
 ayahac batbi chager vibi vechossuah vibi haqua

2 rabi mofen q'fion recobidos en g'pino d'eda
 urbi rarfom fchayu mecubin biune berach
 2 fion recobidos d'extrimero d'egipto toda ralfya
 vehayu mecayim biciar miftraym col ocho
 nuayr entreo quenero fus falares 2 d'guero
 halayla h'aym habe gebau talim dehem ueambreu
 nellyos n'os m'efros p'egad'ayes hora d'egre loeracio d'omida
 Lahem rabocenu h'egua zeman q'riar f'emaah
 d' lamanyama d'ixo v'ari elazar fillio d'ayama
 Sel faharir // amar rabi elazar ben ayaria
 amir yo d'edar d'geama años 2 no
 hare am quenen fihuhaym f'ana velo
 am f'paco d'egre d'extrimero d'egipto d'nuayres
 zaqni f'reamer yeciyar miftraym ballelor
 entreo q'preyo fillio d'zoma como d'ize pora
 habe f'ederassa ben zoma f'enemar lenahyan
 remembras a dia d'ruayr d'nera d'egipto tod
 rictor her yom cerha meeres miftraym col
 dias d'ruaydas tod dias d'ruaydas los dias
 yeme haycha col yeme haycha hayamym
 tod dias d'ruaydas las nuayres 2 los f'rupos d'guenes
 col yeme haycha halelor bahahamym ombri
 el f'egle aq'te tod dias d'ruaydas ayunimero d'dias
 haolam haze col yeme haycha lehay limoc
 d'ayaffas
 hamaffia

bendzido el deu q' die ley a ip'it 199
 baruch hamacom f'ennacan tora leifrael
 bendzido el emana d'quero fillios f'aulto la ley
 breuch hu q'neguey arbaa banj d'ibera tora
 uno f'auyo zuno ~~zuno~~ malo zuno f'imple zuno
 behabe haham vehahabe raffa vehahabe tam vehahabe
 q'no sabe d'mando d'fauyo q' el d'guer q'yo
 f'eno yodeha h'al haham ma hu omer ma
 la obra aq'ta q' comedo d'fuyor neo deu años
 hahaboda hazor affer cuna adonay behohenu echem
 amas ru di ad como d'fage d'apafua no abf'olucioes
 haf aq'ta emor lo q'yllor ap'ea en maf'arin
 d'pues d'apafua queo un g'emo el malo q'yo el d'guer
 lehay h'ap'ecah ap'comen // f'assa ma hu ~~omer~~
 q' la obra aq'ta años años 2 no ad d'ong' ru
 ma hahaboda hazor h' lahem lahem uelo lo af aq'ta
 aq'ta a f'ud'ioes 2 di ad por q'to f'age d'fuyor
 hague ehy f'ignau ueemor lo bahayur ze ad adonay
 am omny d'egipto am 2 no ad 2 f' f'uffe all' no
 li becerh miftraym h' uelo lo illu hayia f'am lo
 f'ia redondo d'fimple q' el d'guer q'yo q'to 2 dias
 haya mychal tam ma hu omer ma 2or beadmara
 nel cof'omlega d'mano nos f'aco el f'enyor d'egipto
 elau behozech y'haye hocianu adonay miftraym
 d'af'ia d'f'icuras 2 el q'no f'aber d'mano ru abre
 mybeher auuadim // ueff'eno yodeha h'al ar p'egah